

מסורת הש"ס

(א) לקמן פ"א: (ב) (לפני מדין וכו'). (ג) ופי' חוץ' פנהרין (ע"ג) ד"ה בשור ופוסקים (ד) ופי' ע: ד"ה אפי' (ה) ד' קדישין מ"א: (ו) ז"ל כפוסקים.

תורה אור השלם

1. ראם שור נבדק הוא מתמל שלשים יושערי בבבלי ולא יושערי והטית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יוקר: שבות כא כט

הגרות הב"ח

(א) חוץ' ד"ה שפח' וכו' לפי דמי רבנא וכו':

גליון הש"ס

חוץ' ר"ה סבור כו'. דפסדים לא ספרי' פי' ונחיס ע"ג פ"א תר"ה אפי':

מכור. הוא לרד"א: הקדישו מוקדש. ונפקא מיניה דאי מימיה מיניה מעל: פוזרו. ואפי' דשקלי ליה צי דינא הו' שומר פטור דהא כשהחירו שור מעלל הוא: אינו מוקדש. ללא ברשומיה דמריה קאי לאקדושה: אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. ונפקא מיניה לגול חמץ ועבר עליו הפסח והחירו אינו מוחזר: ד"כ. ללכתן אין אומרין: ליפלו. רבנן נחמין נפקא ולימרו דחייב ואנן קיימא לן בהגול ע"ס (לקמן ד' נח): ללכתן אומר לו הרי שלך לפניך דקמני גול חמץ ועבר עליו הפסח והחירו וכן שור עד שלא נגמר דמי אומרין לו הרי שלך לפניך אבל משנגמר לא והא סברא לרבנן הוא דשמייעא להו וקמני דנחמין נפקא מודו דאמרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אלא דכילי עלמא אמרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דא"כ נפלוג לענין חמץ בפסח אלא הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קמיפליג דרבנן סברי: אין גומרין דינו של שור אלא בפניו דאמר ליה אי אהדרתיה ניהלי הוה מערקנא ליה לאגמא השתא אתפשתיא לתוראי בידא דלא יכילנא לאשתעווי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה סוף סוף מיגמר הו' גמרי ליה לדינא מאי טעמא דרבנן ישורר יסקל וגם בעליו יומת כ' כמיתת הבעלים יסקל וגם בעליו בפניהם אף שור בפניו ור' יעקב בשלמא בעליו בני טענה ניהו אלא שור בר טענה הוא: ימסרו לשומר חנם ולשוואל כו': תנו רבנן ארבעה נכנסו תחת הבעלים ואלו הן שומר חנם והשוואל נושא שכר והשוכר הרגו תמזין נהרגין ופטורין מן הכופר מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר וחייבין להחזיר דמי שור לבעליו חוץ משומר חנם אמרי היכי דמי אי דנטריה אפילו כולוהו נמי ליפטרו ואי דלא נטריה אפילו שומר חנם נחייב אמרי הכא במאי עסקינן דנטריה שמירה פחותה ולא נטריה שמירה מעולה שומר חנם כלתה לו שמירתו הנך לא כלתה שמירתן אמרי כמאן אי כרבי מאיר דאמר

מכור. פי' בקונטרס לרד"א ומשנגמר דינו אינו מכור לדאור נהגה ואפילו ר"מ דמפרש * דמחייב לא מחקר מ"מ הרי אסור להשהותו לעטות דינו ונכחודא אחת פרש"י מכרו דאמר ליה מוכר היה לך לשומרו כיון שדעת שהרג ואת הוא לדאקדמא אנפשיך ולא הו' מקח טעות וא"ת וסיפא כשנגמר דינו דקמני אינו מכור משתמח יודע שנגח ושנגמר דינו דומיא דרישא שידע שהרג וא"כ ליהו מעות מתנה כמו במקדש אחותיה וי"ל שאין הכל בקיפין דין שור הנקבל וסבור שיכול להשהות לעשות כו' מלאכתו או אפילו לשטות סבור דשרי: דא"כ כן י"פ"ג בהפך בפסח. פי"ה ואנן קי"ל בהגול [ע"ס] (לקמן דף נח): ללכתן אומר הרי שלך לפניך דקמני נכרימא גול חמץ ועבר עליו הפסח שור והחירו עד שלא נגמר דמי אומר לו הרי שלך לפניך אבל משנגמר דינו לא והאי סברא לרבנן הוא דשמייעא להו וקמני דנחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

מכור. ולא יסקל, דבעין מיסה והעמדה כדן שיהא שוין כלמדי וקדשו צ"ח: מרחורי. ופטור שומר (שם). דאמר ליה אי אהדרתיה כו'. בשור שהמית הוא דאמר אין חמץ משום דאמר ליה האי איסור הנאה לא איסור דלמי עליה ממילא הוא טען חמץ בפסח, אלא את קטלמיה כדמיס שהכחשו לבי', דא היה נכחי אלא מתקנתא ליה (למאנא כו' (שם).

מה.

מכור. ולא יסקל, דבעין מיסה והעמדה כדן שיהא שוין כלמדי וקדשו צ"ח: מרחורי. ופטור שומר (שם). דאמר ליה אי אהדרתיה כו'. בשור שהמית הוא דאמר אין חמץ משום דאמר ליה האי איסור הנאה לא איסור דלמי עליה ממילא הוא טען חמץ בפסח, אלא את קטלמיה כדמיס שהכחשו לבי', דא היה נכחי אלא מתקנתא ליה (למאנא כו' (שם).

השתא

השתא. אחפסתיא לתוראי. פי' הקונטרס אתפסתיא כדמיס שמסרו לבי' לדון נפקילה ולכן אין יכול לומר לו הרי שלך לפניך לפי שהפסוק כדמיס והשתא לפי זה נוכל להעמיד כל הבבא דמתני' בהגול קמא (לקמן ד' נח): כרבנן דרבי יעקב לפי דמי (ב' דרבה ושור היוצא ליסקל דקמני נחמין דהתם דא"ל הרי שלך לפניך כגון שפסוקיהו כ"ד מאלהין ומיחו רש"י פי' שם שאין מעמיד כרבנן רק רישא אבל הסיפא דשור היוצא ליסקל דמתני' לא אמאי כרבנן אלא כר' יעקב דוקא זה פי' משום שרובה להעמיד שור כדמיס דברייתא דהיינו בהפסוקי כדמיס וקשה לפירושו דאם זה ההיקל לא הו' היקל ניכר אפילו תפסו כ"ד מאלהין למה יפטור וכי לא היה לו לשומרו שלא יבא לדין כן ועוד דאם הוא פטור כשמופסקים אותו מאלהין כשמופסקים אותו כדמיס נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפסקי כדמיס הו' חופסיס ודי פשיעה נפל ליד כ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו נחמין ועבר עליו הפסח והחירו שור מעלל הוא: אינו מוקדש. ללא ברשומיה דמריה קאי לאקדושה: אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. ונפקא מיניה לגול חמץ ועבר עליו הפסח והחירו אינו מוחזר: ד"כ. ללכתן אין אומרין: ליפלו. רבנן נחמין נפקא ולימרו דחייב ואנן קיימא לן בהגול ע"ס (לקמן ד' נח): ללכתן אומר לו הרי שלך לפניך דקמני גול חמץ ועבר עליו הפסח והחירו וכן שור עד שלא נגמר דמי אומרין לו הרי שלך לפניך לפניך דא"כ נפלוג לענין חמץ בפסח אלא הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קמיפליג דרבנן סברי: אין גומרין דינו של שור אלא בפניו דאמר ליה אי אהדרתיה ניהלי הוה מערקנא ליה לאגמא השתא אתפשתיא לתוראי בידא דלא יכילנא לאשתעווי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה סוף סוף מיגמר הו' גמרי ליה לדינא מאי טעמא דרבנן ישורר יסקל וגם בעליו יומת כ' כמיתת הבעלים יסקל וגם בעליו בפניהם אף שור בפניו ור' יעקב בשלמא בעליו בני טענה ניהו אלא שור בר טענה הוא: ימסרו לשומר חנם ולשוואל כו': תנו רבנן ארבעה נכנסו תחת הבעלים ואלו הן שומר חנם והשוואל נושא שכר והשוכר הרגו תמזין נהרגין ופטורין מן הכופר מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר וחייבין להחזיר דמי שור לבעליו חוץ משומר חנם אמרי היכי דמי אי דנטריה אפילו כולוהו נמי ליפטרו ואי דלא נטריה אפילו שומר חנם נחייב אמרי הכא במאי עסקינן דנטריה שמירה פחותה ולא נטריה שמירה מעולה שומר חנם כלתה לו שמירתו הנך לא כלתה שמירתן אמרי כמאן אי כרבי מאיר דאמר

היוצא ליסקל דמתני' נחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

היוצא ליסקל דמתני' נחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

היוצא ליסקל דמתני' נחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

היוצא ליסקל דמתני' נחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

היוצא ליסקל דמתני' נחמין נפקא מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איחא נמי התם כהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי נחמין נפקא לא היה יודע אותה כרייתא אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה רב תפלא אי משכח להו לא מימא להו ואורי' דייק מדלא פליגי נחמין שלח היתו יכול לעטות ולהעמיד מחלוקתם במילתא אחרימי:

נחמין

עין משפט
תר מצוה

מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל, דבעין מיסה והעמדה כדן שיהא שוין כלמדי וקדשו צ"ח: מרחורי. ופטור שומר (שם). דאמר ליה אי אהדרתיה כו'. בשור שהמית הוא דאמר אין חמץ משום דאמר ליה האי איסור הנאה לא איסור דלמי עליה ממילא הוא טען חמץ בפסח, אלא את קטלמיה כדמיס שהכחשו לבי', דא היה נכחי אלא מתקנתא ליה (למאנא כו' (שם).